

ΑΟΖ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΑ ΥΔΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΜΑΣ ΝΗΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζει την έκταση των χωρικών υδάτων και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) κάθε παράκτιου Κράτους, είναι η κυριαρχία που αυτό έχει σε νησιά, νησίδες και βραχονησίδες.

Και αυτό γιατί βάσει της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας, που συμφωνήθηκε το 1982 στο Montego Bay της Jamaica (UNCLOS III), (η οποία θα ονομάζεται στο εξής ως “Σύμβαση”), τα νησιά (στην Σύμβαση ορίζονται μόνο οι έννοιες της “νήσου” και του “βράχου”), είτε είναι κοντά στην παράκτιο ζώνη του, είτε σε σημείο μακριά από τον βασικό Εθνικό κορμό, επηρεάζουν με τον τρόπο τους (π.χ με τον καθορισμό των γραμμών βάσης, με την επήρεια που έχουν στις θαλάσσιες ζώνες σε περιοχές που βρίσκονται μακριά από την κυρίως χώρα κλπ.) και τα χωρικά ύδατα αλλά και την έκταση της ΑΟΖ εντός της οποίας προσδιορίζονται κυριαρχικά δικαιώματα στην εκμετάλλευση του θαλάσσιου και υποθαλάσσιου πλούτου της και όχι μόνον.

Για τον λόγο αυτό, σχεδόν τα περισσότερα Κράτη έχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους για τον προσδιορισμό της έκτασης των χωρικών υδάτων και της ΑΟΖ που τους ανήκουν, καθώς και την οριοθέτησή τους, ιδιαίτερα στις νησιωτικές περιοχές τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 121 παρ.2 της Σύμβασης, τα νησιά απολαμβάνουν το ίδιο καθεστώς για την χωρική θάλασσα (ή χωρικά ύδατα), την συνορεύουσα ζώνη, την υφαλοκρηπίδα και την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), με αυτό που απολαμβάνει και η ηπειρωτική χώρα ενός Κράτους. Χαρακτηριστικά αναφέρεται:

Άρθρο 121, παράγραφος 2 :

« Εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, η χωρική θάλασσα, η συνορεύουσα ζώνη, η αποκλειστική οικονομική ζώνη και η υφαλοκρηπίδα μιας νήσου, καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης που εφαρμόζονται στις άλλες ηπειρωτικές περιοχές».

Στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου αναφέρεται επίσης ότι :

Άρθρο 121, παράγραφος 3 :

«Βράχοι οι οποίοι δεν μπορούν να συντηρήσουν ανθρώπινη διαβίωση ή δική τους οικονομική ζωή, δεν θα έχουν αποκλειστική οικονομική ζώνη ή υφαλοκρηπίδα».

Παράλληλα στο κεφάλαιο V και στα άρθρα 55 και 57 της ίδιας Σύμβασης, ορίζεται η ΑΟΖ και το εύρος της:

Άρθρο 55

Ειδικό καθεστώς της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης

«Ως Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) ορίζεται η πέραν και παρακείμενη της χωρικής θάλασσας περιοχή, η υπαγομένη στο ειδικό νομικό καθεστώς που καθιερώνεται στο παρόν μέρος, δυνάμει του οποίου τα δικαιώματα και η δικαιοδοσία του παράκτιου Κράτους ως και τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των άλλων Κρατών, διέπονται από τις σχετικές διατάξεις της παρούσας σύμβασης».

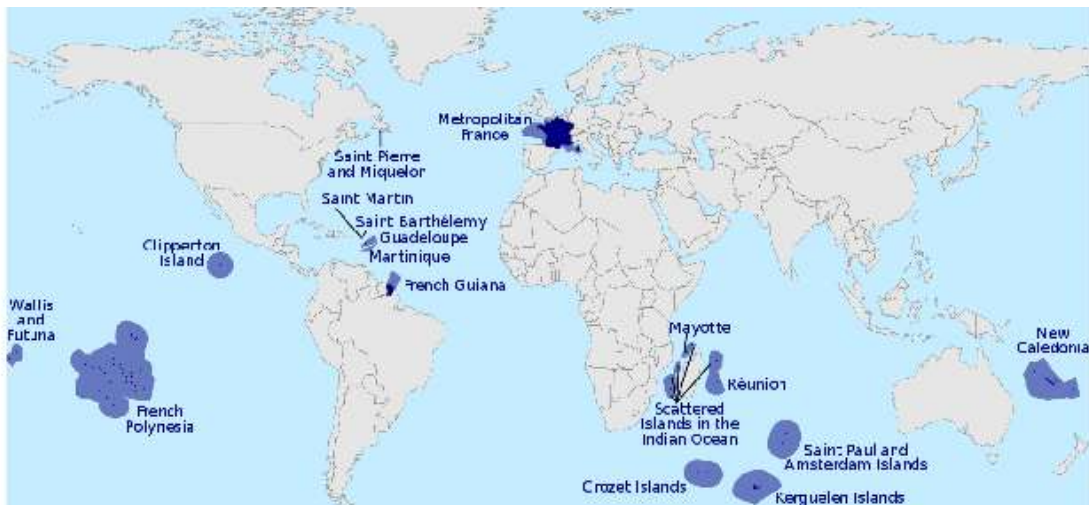
Άρθρο 57

Εύρος της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης

«Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη δεν εκτείνεται πέραν των 200 ναυτικών μιλίων (ν.μ) από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το εύρος της χωρικής θάλασσας».

Για ένα νησί πολύ μικρό – έστω σημειακό- το οποίο δεν θεωρείται βράχος (αρθ.121 παρ.3), η ΑΟΖ αυτού, προσδιορίζεται κατά προσέγγιση από έναν κύκλο με κέντρο το νησί και ακτίνα 200 ν.μ . Έτσι περιλαμβάνει μια θαλάσσια έκταση περίπου 431.000 τετρ. χιλιομέτρων ($E = \pi * R^2 = 3.14 * (1852 * 200)^2 = 431.000$ τετρ.χλμ. Περίπου όσο είναι τρεις φορές η έκταση της Ελλάδας !

Το γεγονός αυτό αποδεικνύει την τεράστια σημασία που έχει ένα νησί, ιδιαίτερα αν είναι μικρό σε έκταση, στην επαύξηση της ΑΟΖ ενός Κράτους, πολύ περισσότερο όταν είναι απομονωμένο η τουλάχιστον δεν υπάρχει τμήμα ξηράς η νησί άλλου Κράτους πλησίον που να επικαλύπτει αυτήν την θαλάσσια περιοχή με την αντίστοιχη δική του ΑΟΖ (π.χ νησιά της Γαλλίας στον Ειρηνικό. Το νησί Clipperton - δυτικά του Μεξικού- έχει ΑΟΖ ίση με 431.273 χλμ²) (χάρτης 1)

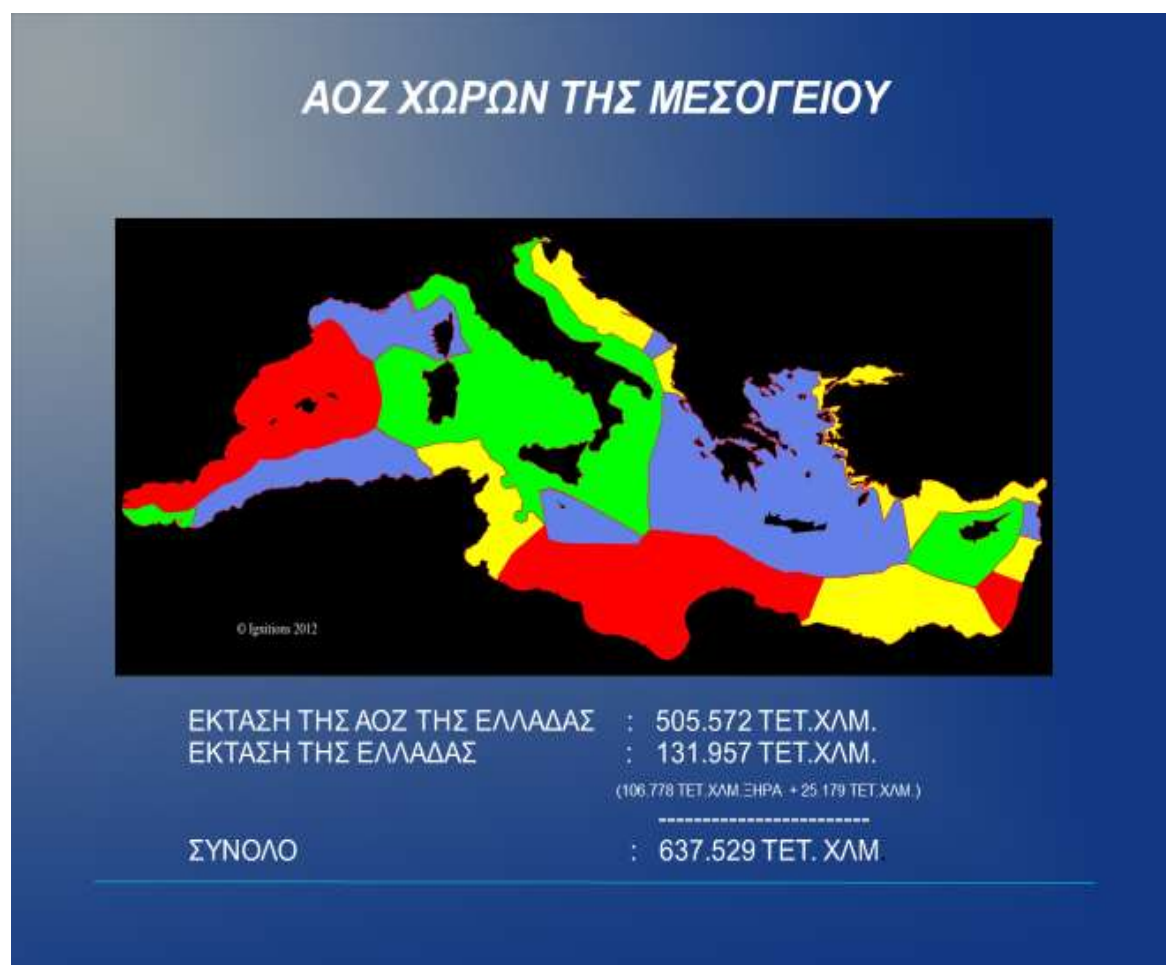

Χάρτης 1: ΑΟΖ της Γαλλίας (περιλαμβανομένων των κτήσεων της)
(<https://maritimelimits.gouv.fr/resources/areas-frances-maritime-spaces-sovereignty-and-jurisdiction>)

Το γεγονός ότι η Ελλάδα, ένα μικτό αρχιπελαγικό Κράτος, έχει περίπου 3.000 νησιά, που μαζί με τις βραχονησίδες προσεγγίζουν τα 10.000, καθιστά την σημασία τους μεγάλη και χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εξασφάλιση της κυριαρχίας τους και των κυριαρχικών τους δικαιωμάτων στην θάλασσα, ιδιαίτερα εκείνων των νησιών που με μια πρώτη ματιά φαίνονται ασήμαντα αλλά έχουν μεγάλη σημασία.

Η έκταση της Ελλάδας υπολογίζεται σήμερα περίπου στα 132.000 τετρ.χλμ. (131.957 τετρ.χλμ.), του εδάφους των νησιών της συμπεριλαμβανομένων.¹

Εάν συνυπολογίσουμε την ΑΟΖ της χώρας, που προκύπτει εφαρμόζοντας την αρχή της μέσης γραμμής βάσει των Διεθνών συνθηκών και της Σύμβασης, και τα χωρικά ύδατα, τότε η συνολική έκταση της Ελλάδας στην ξηρά και την θάλασσα (κυριαρχία και κυριαρχικά δικαιώματα) ανέρχεται περίπου στα 638.000 τετρ. χλμ. Από αυτά, προκύπτει ότι τα χωρικά ύδατα και η Ελληνική ΑΟΖ έχουν ένα εμβαδόν της τάξης των 505.000 τετρ.χλμ. Περίπου 4 φορές το μέγεθος της ηπειρωτικής Ελλάδας! (χάρτης 2 με γαλάζιο χρώμα, γύρω από την χώρα, τα χωρικά ύδατα και η εν δυνάμει Ελληνική ΑΟΖ)

Χάρτης 2 : Συνολική έκταση της Ελληνικής ΑΟΖ και των χωρικών υδάτων

¹ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1>

Εκτός της προφανούς σημασίας του μεγέθους της Ελληνικής ΑΟΖ, που αποτελεί την δεύτερη μεγαλύτερη ΑΟΖ στην Μεσόγειο, η χώρα εξασφαλίζει ένα πλήθος κυριαρχικών δικαιωμάτων στην πιο πάνω περιοχή.

Η Ελλάδα εκτός της εκμετάλλευσης των πόρων που βρίσκονται στην υφαλοκρηπίδα της, οι οποίοι υπάρχουν και ανήκουν εξ αρχής και δικαιοματικά (*ab initio* και *ipso facto*) στο Κράτος (άρθρα 76, 83 της Σύμβασης), όπως είναι εκτός των άλλων οι υδρογονάνθρακες, μέσω της ΑΟΖ εξασφαλίζεται παράλληλα και η εκμετάλλευση των υπερκειμένων υδάτων (π.χ αλιεία), καθώς και μέρος του υπεράνω αυτής ελεύθερου αέρος, για την εγκατάσταση εξοπλισμού παραγωγής ενέργειας (π.χ μέσω της εκμετάλλευσης της ενέργειας των κυμάτων, της αιολικής ενέργειας μέσω της εγκατάστασης ανεμογεννητριών κλπ.) και όχι μόνον.

Με μια προσεκτική ματιά στον τεράστιο αριθμό νήσων και νησίδων που έχει η Ελλάδα, θα παρατηρηθεί ότι ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποκτούν δεκατέσσερις (14) θαλάσσιες περιοχές της χώρας, στις οποίες βρίσκονται νησιά και συμπλέγματα νήσων που παίζουν αποφασιστικό ρόλο στον καθορισμό της έκτασης της Ελληνικής ΑΟΖ αλλά και των χωρικών υδάτων και τα οποία είναι κατάλληλος ο χρόνος να τα γνωρίσουμε καλύτερα αναλυτικά (Χάρτης 3).

Χάρτης 3 : Θέσεις νήσων και συμπλεγμάτων νήσων με καθοριστικό ρόλο στον προσδιορισμό των θαλάσσιων ζωνών της χώρας.

Εστιάζοντας το ενδιαφέρον μας στις πιο πάνω περιοχές διαπιστώνουμε τα νησιά και τις βραχονησίδες που υπάρχουν σ'αυτές:

1. “Τα Διαπόντια νησιά” (No 1 στον χάρτη 3). Έτσι ονομάζεται ένα σύμπλεγμα τριών κυρίως νησιών, με την ονομασία Μαθράκι, Οθωνοί και Ερεικούσα και 9 βραχονησίδων με την ονομασία: Διάκοπο, Διάπλο, Καραβία, Λειψώ (ή Βάρκα), Πλάκα (ή Άγκυρα ή Ψύλλος 1), που βρίσκονται Ανατολικά του Μαθρακίου, Πλατειά, Τραχειά (ή Τραχιά), που βρίσκονται Δυτικά του και τέλος οι βραχονησίδες Όστρακο, και Καστρίνο, που βρίσκονται Βόρεια των Οθωνών απέναντι από το ακρωτήριο “Καστρί”(Χάρτες 3,4 και φωτογραφίες 1,2,3 με τα βασικότερα χαρακτηριστικά των κυριότερων τριών νησιών αυτών).

Χάρτης 4 : Τα Διαπόντια νησιά

ΝΗΣΟΣ ΜΑΘΡΑΚΙ

Έκταση : ~3 τετρ. χλμ.

Μήκος ακτής: ~9,5 χλμ.

Κάτοικοι: 186 (απογρ. 2001)

Μεγ. Υψόμετρο: 152 μέτρα

Απόσταση από Κέρκυρα: ~3 ν. μίλια

Υπαγόμενες νησίδες: 7

Διάκοπο, Διάπλο, Καράβι, Λειψώ, Πλάκα, Τραχειά (η Τραχιά), Πλατεία.

Φωτ. 1 : Το νησί Μαθράκι και οι πέριξ αυτού βραχονησίδες

ΝΗΣΟΣ ΟΘΩΝΟΙ

Έκταση : ~ 10,8 τετρ. χλμ.

Μήκος ακτής: ~30 χλμ.

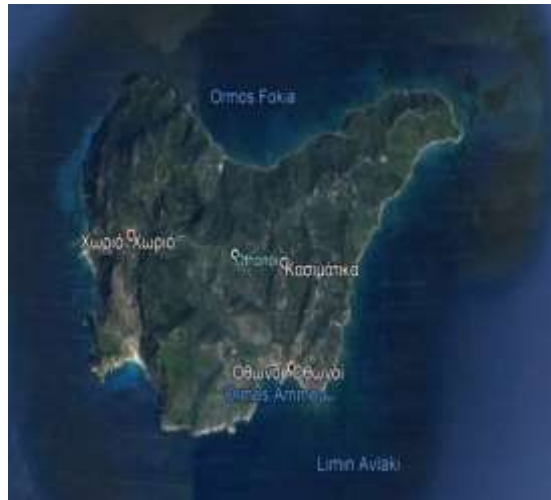
Κάτοικοι: 392 (απογ. 2011)

Μεγ. Υψόμετρο: 393 μέτρα

Απόσταση από Κέρκυρα: ~12 ναυτ. μίλια

Υπαγόμενες νησίδες: 2

Καστρίνο, Όστρακο.

Φωτ. 2: Το νησί Οθωνοί.

ΝΗΣΟΣ ΕΡΕΙΚΟΥΣΑ

Έκταση : ~ 4,5 τετρ. χλμ.

Μήκος ακτής: ~ 9,5 χλμ.

Κάτοικοι: 335

Μεγ. Υψόμετρο: 120 μέτρα

Απόσταση από Κέρκυρα: ~8 ν. μίλια

Υπαγόμενες νησίδες: 0

Φωτ. 3 : Το νησί Ερεϊκούσα

2. Νήσοι “Ψύλλος 2 και Περιστέρες” (No 2 στον χάρτη 3).

Τα μικρά αυτά νησιά βρίσκονται Βορειοανατολικά της Κέρκυρας οι “Περιστέρες: και Ανατολικά η “Ψύλλος 2” (Φωτ. 4,5)

Φωτ. 4 : Νήσοι Ψύλλος 2 και Περιστερές (ΒΔ της Κέρκυρας)

Φωτογραφία 5 : Νήσος Περιστερές

Συγκεκριμένα χαρακτηριστικά γεωγραφικά στοιχεία για τα νησιά αυτά, φαίνονται στους πιο κάτω δύο πίνακες.

ΝΗΣΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΣ	
Έκταση :	~ 4,5 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 9,5 χλμ.
Κάτοικοι:	1 (Απογρ. 2001)
Μεγ. Υψόμετρο:	~ 23 μέτρα
Απόσταση από Κέρκυρα:	~ 8 ναυτ. μίλια
Υπάρχει εγκατάσταση φάρου από το 1826	

ΝΗΣΟΣ ΨΥΛΛΟΣ 2	
Έκταση :	τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	χλμ.
Κάτοικοι:	0 (Απογρ. 2001)
Μεγ. Υψόμετρο:	~ 1 μέτρο
Απόσταση από Κέρκυρα:	~ 0,2 ναυτ. μίλια

Τα νησιά αυτά, αποτελούν σημαντικούς συντελεστές στον προσδιορισμό της Ελληνικής ΑΟΖ καθώς και των χωρικών υδάτων της περιοχής. Και αυτό διότι με την επήρεια που ασκούν στις θαλάσσιες ζώνες, μετατοπίζουν προς τα βόρεια και ανατολικά τις οριοθετικές γραμμές.

Όπως είναι γνωστό στις 27 Απριλίου 2009, μετά από διαπραγματεύσεις τριών ετών, κατέστη δυνατή η συμφωνία οριοθέτησης των ΑΟΖ Ελλάδας και Αλβανίας, με βάση την μέση γραμμή και το Διεθνές δίκαιο, που έδινε τα σχετικά δικαιώματα στα Διαπόντια νησιά αλλά και στις άλλες νησίδες και βραχονησίδες. Έτσι καθορίστηκαν οι συντεταγμένες 109 σημείων, που όριζαν την οριοθετική αυτή γραμμή, η οποία συμφωνήθηκε να είναι συγχρόνως ένα κοινό όριο καθορισμού πολλαπλών θαλασσιών ζωνών (Χάρτης 14 με κίτρινη γραμμή) .

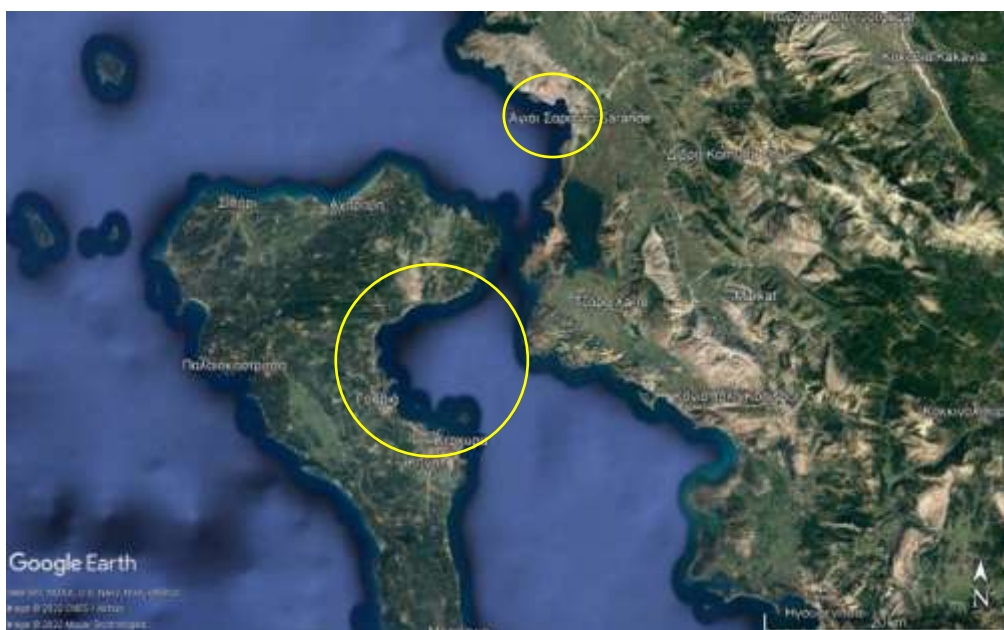
Ατυχώς όμως, στις 17/4/1983 το Συνταγματικό δικαστήριο της Αλβανίας, απέρριψε την συμφωνία αυτή (όπως εικάζεται μετά από επέμβαση της Τουρκίας), με το δικαιολογητικό ότι ήταν εις βάρος των θαλασσιών ζωνών της Αλβανίας κατά περίπου 300 τετρ. χλμ.

Στην πραγματικότητα ήταν μια δίκαια συμφωνία με βάση το Διεθνές δίκαιο και λαμβάνοντας υπόψιν την επιρροή όλων των νησιών και νησίδων της περιοχής, χώριζε σχεδόν ισοδύναμα την θαλάσσια περιοχή μεταξύ της Αλβανίας και της Ελλάδας αποδίδοντας περίπου 1396 τετρ.χλμ. στην Ελλάδα και 1375 τετρ.χλμ στην Αλβανία.

Στην περίπτωση αυτή, για τον προσδιορισμό της οριοθετικής γραμμής, κόλποι που πληρούσαν τις σχετικές προϋποθέσεις θεωρήθηκαν κλειστοί αντίθετα με άλλους που δεν τους πληρούσαν. Ιδιαίτερα ο κόλπος της Κέρκυρας (δυτικά απέναντι από την Αλβανία) που έχει άνοιγμα περίπου 7,2 ν.μ μπορούσε να κλείσει, όντας μικρότερος των 24 ν.μ και διότι παράλληλα η έκταση των εσωτερικών υδάτων που προσδιορίζονταν ήταν

περίπου 77 τετρ. χλμ ενώ το ημικύκλιο που γραφόταν με την διάμετρο των 7,2 ν.μ. ήταν έκτασης περίπου 69 τετρ.χλμ. (άρθρο 10 της Σύμβασης).

Σε αντίθεση ο κόλπος των Αγίων Σαράντα, δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις (άνοιγμα περίπου 2,5 ν.μ με εμβαδόν εσωτερικών υδάτων περίπου 6,9 τετρ. χλμ. έναντι περίπου 7,2 του ημικυκλίου) και θεωρήθηκε ανοικτός (Φωτ. 6).

Φωτ. 6: Κόλποι της Κέρκυρας και των Αγίων Σαράντα

Άξιο παρατήρησης είναι και το γεγονός, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, πως και στο νησί Μαθράκι αλλά και στους Οθωνούς υπάρχουν δυτικά και βορειοανατολικά νησίδες και βράχοι βάσει των οποίων η προσδιοριζόμενη ακτογραμμή στην κατώτατη ρηχία τους θα μπορούσε να τα θεωρήσει σημεία των γραμμών βάσης (άρθρα 6,13 της Σύμβασης).

3. Νήσοι “Στροφάδες” (No 3 στον χάρτη 3).

Τα νησιά Στροφάδες, που βρίσκονται 25 μίλια νότια της Ζακύνθου, έπαιξαν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της υφαλοκρηπίδας που έγινε με την Ιταλία το 1977.

Το συγκρότημα αυτών των νησιών αποτελείται από δύο νησιά, το κύριο και μεγαλύτερο που λέγεται “Σταμφάνη” και το μικρότερο

που βρίσκεται βορειότερα και έχει την ονομασία “Άρπυια”.
(Φωτ.7,8) με τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

ΝΗΣΟΣ ΣΤΑΜΦΑΝΗ	
Έκταση :	~ 1,2 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 5 χλμ.
Κάτοικοι:	1
Μεγ. Υψόμετρο:	20 μέτρα
Απόσταση από Πελ/νησο:	~ 28 ν. μίλια
Υπαγόμενες νησίδες:	0

ΝΗΣΟΣ ΑΡΠΥΙΑ	
Έκταση :	~ 0,2 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 2,3 χλμ.
Κάτοικοι:	0
Μεγ. Υψόμετρο:	20 μέτρα
Απόσταση από Πελ/νησο:	~ 28 ν. μίλια
Υπαγόμενες νησίδες:	0

Φωτογραφίες 7,8. Συγκρότημα νήσων Στροφάδων, Σταμφάνη και Άρπυια. Στην Σταμφάνη δεξιά φαίνεται η μονή του Σωτήρος).

Βράχοι που βρίσκονται γύρω τους, προσδιορίζουν ακτογραμμή στην κατωτάτη ρηχία, τα σημεία της οποίας μπορούν να θεωρηθούν σημεία για την χάραξη των γραμμών βάσης και να επεκτείνουν ανάλογα τα χωρικά ύδατα και την ΑΟΖ προς τα Δυτικά (Η ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας ήδη καθορίστηκε με την Ελληνοϊταλική συμφωνία της 6^{ης} Ιουνίου 2020). Αυτή ακολούθησε επακριβώς την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας που έγινε το 1977 μεταξύ της Ιταλίας και της Ελλάδας (χάρτης 5) κατά την οποία δεν ακολουθήθηκαν

Χάρτης 5: Οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας Ελλάδας-Ιταλίας το 1977

επακριβώς οι προβλεπόμενες συμβατικές διαδικασίες, αλλά έγιναν ορισμένες συμφωνημένες από κοινού διευθετήσεις, με αποτέλεσμα τα σημεία 1,2,3 της γραμμής οριοθέτησης να βρίσκονται πλησιέστερα προς τα Διαπόντια νησιά, το σημείο 8 να βρίσκεται πλησιέστερα στην Ιταλία από την Κεφαλλονιά και τα σημεία 15,16 να βρίσκονται πλησιέστερα προς την Ελλάδα, ώστε -όπως αναφέρεται- συνολικά να κατανέμονται ισότιμα οι θαλάσσιες εκτάσεις μεταξύ των δύο Κρατών.

4. Τα νησιά “Μεσσηνιακές Οινούσσες” (No 4 στον χάρτη 3)

Με βάση πληροφορίες που εύκολα μπορούν να εντοπισθούν από το διαδίκτυο, αποκτούμε μια πρώτη γνώση για το πιο πάνω σύμπλεγμα και συγκεκριμένα:

Οι “Μεσσηνιακές Οινούσσες” (χάρτης 6), είναι νησιωτικό σύμπλεγμα που βρίσκεται στα νότια της Μεσσηνίας. Το σύμπλεγμα αποτελείται από 4 κύρια νησιά με τις ονομασίες: Σχίζα, Σαπιέντζα, Βενέτικο, Αγία Μαριανή και τις 3 βραχονησίδες με την ονομασία: Δύο Αδέλφια (νότια της Σαπιέντζας), Μπόμπα

(ανατολικά της Σαπιέντζας) και Αυγό (νότια του Βενέτικου). Τα μεγαλύτερα νησιά του συμπλέγματος είναι η Σχίζα και η Σαπιέντζα, που καταλαμβάνουν περισσότερο από το 90% της συνολικής έκτασης του συμπλέγματος.

Χάρτης 6: Τα νησιά Μεσσηνιακές Οινούσες

Τα μεγαλύτερα τέσσερα νησιά του συγκροτήματος έχουν τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

	ΝΗΣΟΣ ΣΑΠΙΕΝΤΖΑ	ΝΗΣΟΣ ΣΧΙΖΑ	ΝΗΣΟΣ ΒΕΝΕΤΙΚΟ	ΑΓ.ΜΑΡΙΑΝΗ
Έκταση :	~ 9 τετρ. χλμ.	~ 12,3 τετρ. χλμ.	~ 0,94 τετρ. χλμ.	~ 0,5 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 23 χλμ.	~ 23,5 χλμ.	~ 5,2 χλμ.	~ 3 χλμ.
Κάτοικοι:	7 (Απογρ. 2001)	2 (Απογρ. 2001)	0	0
Μεγ. Υψόμετρο:	219 μέτρα	345 μέτρα	181 μέτρα	30 μέτρα
Απόσταση από ακτή:	~ 0,84 ν. μίλια	~ 1.7 ν. μίλια	~ 0,8 ν. μίλια	~ 2 ν. μίλια
Υπαγόμενες νησίδες:	(Δύο αδέλφια, Μπόμπα)		1 (Αυγό)	

Τα δύο μεγαλύτερα νησιά Σχίζα και Σαπιέντζα, λόγω της ύπαρξης οικονομικής ζωής, μπορούν να διεκδικήσουν το σύνολο των θαλασσιών ζωνών και να επεκτείνουν τα όρια της ΑΟΖ της χώρας, ενώ τα μικρότερα έχουν σημαντικό ρόλο στην επέκταση των χωρικών υδάτων της χώρας. Εάν η χώρα αποφασίσει να λάβει ως

βάση μέτρησης των θαλασσίων ζωνών τις γραμμές βάσης που ορίζονται από τα πιο πάνω νησιά, τότε το συγκρότημα θα παίξει καθοριστικό ρόλο .

Στην ίδια περιοχή και νότια της χερσονήσου της Μάνης (No 5, στον χάρτη 3) βρίσκεται και η βραχονησίδα «Καράβι» (Φωτ.9).

Φωτογραφία 9: : Βραχονησίδα «Καράβι»

Έχει επιφάνεια περίπου 1,7 στρέμματα, μέγιστο υψόμετρο 15 μέτρα και απέχει από την ακτή 2,6 ναυτ. μίλια. Στα νότιά του υπάρχουν ακόμη δύο μικροί βράχοι σε απόσταση περίπου 60 μέτρων από αυτό. Η βραχονησίδα μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο εάν αξιοποιηθεί σαν σημείο γραμμών βάσης για τον ακριβή καθορισμό των θαλασσίων ζωνών.

6. Η νήσος “Ελαφώνησος” ΝΔ της Κρήτης (No 6 στον χάρτη 3).

Βρίσκεται στο Νοτιοδυτικότερο μέρος του Νομού Χανίων και ενώνεται με την ξηρά με ένα ρηχό πορθμό περίπου 200 μέτρων δίνοντας την εντύπωση και μιας μικρής χερσονήσου. Έχει έκταση 43,5 στρεμμάτων και επεκτείνει την ξηρά της Κρήτης Νοτιοδυτικά κατά περίπου 1500 μέτρα. Είναι περιττό να τονισθεί η σημασία του στην χάραξη των χωρικών υδάτων αλλά και σαν σημείο αναφοράς για τον καθορισμό της μέσης γραμμής μεταξύ Ελλάδας και Λιβύης (Φωτ. 10,11).

Φωτογραφίες 10,11: Νήσος "Ελαφώνησος"

7.Τα νησιά "Γαύδος και Γαυδοπούλα" (Νο 7 στον χάρτη 3).

Αυτά βρίσκονται Νοτιοδυτικά της Κρήτης (φωτογραφίες 12,13) και έχουν τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

ΝΗΣΟΣ ΓΑΥΔΟΣ	
Έκταση :	~ 30 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 33 χλμ.
Κάτοικοι:	152 (Απογρ. 2001)
Μεγ. Υψόμετρο:	345 μέτρα
Απόσταση από Κρήτη:	~ 22 ν. μίλια
Υπαγόμενες νησίδες:	0

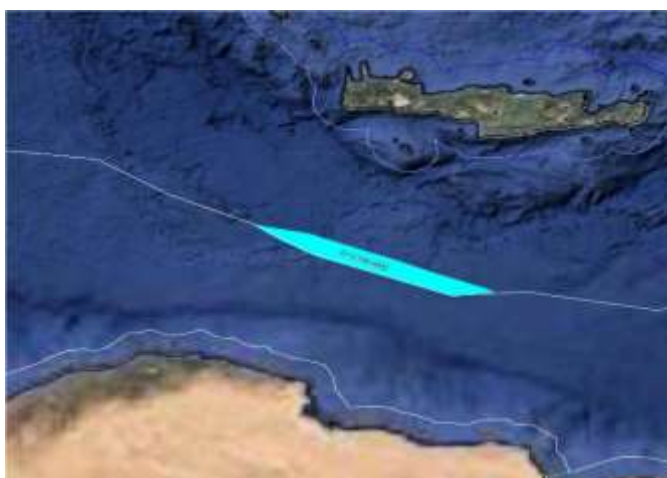
ΝΗΣΟΣ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	
Έκταση :	~ 2 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 8 χλμ.
Κάτοικοι:	3 (Απογρ. 2001)
Μεγ. Υψόμετρο:	20 μέτρα
Απόσταση από Κρήτη:	~ 18 ν. μίλια
Υπαγόμενες νησίδες:	0

Φωτ. 12,13 : Θέση των νήσων Γαύδος και Γαυδοπούλα και δεξιά λεπτομερής χάρτης της Γαύδου.

Όπως φαίνεται απο τον πιο κάτω χάρτη (χάρτης 7), ο συνυπολογισμός μόνον της Γαύδου στον καθορισμό της ΑΟΖ της χώρας, της προσδίδει μια σημαντική επιπλέον έκταση της τάξης των 3.000 τετρ. χλμ.(χάρτης 7) η οποία μπορεί να φθάσει και στα 4.000 τετρ. χλμ. περίπου, αν συνυπολογισθούν και οι υπόλοιπες αλληλοεπιδράσεις των μικρότερων νησιών και νησίδων της περιοχής.

Χάρτης 7 : Επιρροή της Γαύδου στο μέγεθος της Ελληνικής ΑΟΖ

8. Η νησίδα “Παπαδόπλακα” (No 8 στον χάρτη 3).

Η νήσος «Παπαδόπλακα» (Φωτ.14), είναι μια μικρή νησίδα, με έκταση 5 στρεμμάτων περίπου και απέχει από τις ακτές της Κρήτης περίπου 450 μέτρα. Βρίσκεται Νοτιοδυτικά των Καλών Λιμένων και απέχει από αυτόν περίπου 1 ναυτ. μίλι. Και αυτή η μικρή νησίδα παίζει σημαντικό ρόλο ανάλογο με την νησίδα Ελαφόνησο στον καθορισμό των χωρικών υδάτων αλλά και σαν σημείο αναφοράς για την χάραξη της μέσης γραμμής.

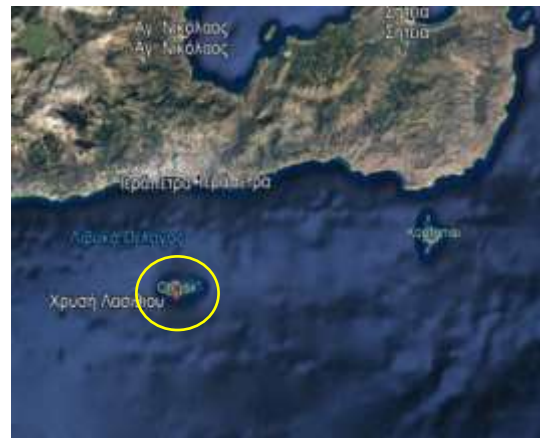

Φωτ.14: Νήσος «Παπαδόπλακα».

9. Νήσος “Χρυσή ή Γαϊδουρονήσι” (No 9 στον χάρτη 3).

Το νησί αυτό (Φωτ.15), βρίσκεται περίπου 7,3 ναυτ. μίλια νότια της Ιεράπετρας και έχει τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ η ΓΑΪΔΟΥΡΟΝΗΣΙ	
Έκταση :	~ 4,7 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 13,5 χλμ.
Κάτοικοι:	2
Μεγ. Υψόμετρο:	31 μέτρα
Απόσταση από Ιεράπετρα:	~ 7,3 ν. μίλια
Υπαγόμενες νησίδες:	Μικρονήσι

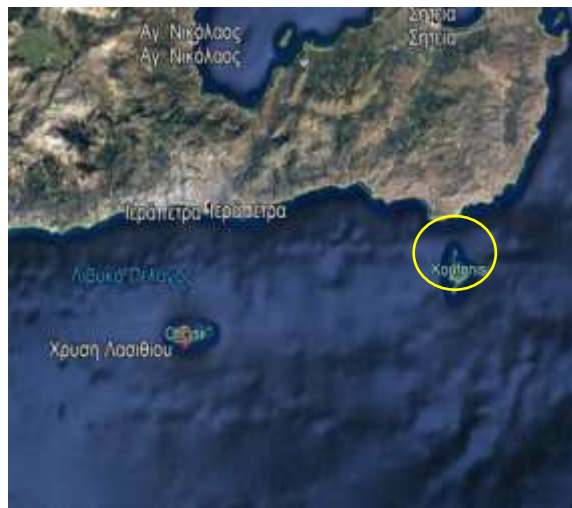
Φωτ.15: Νήσος «Χρυσή».

Ανατολικά αυτής και σε απόσταση περίπου 700 μέτρα από αυτήν βρίσκεται η νησίδα Μικρονήσι.

10. Νήσος “Κουφονήσι” (Νο 10 στον χάρτη 3).

Και αυτό το νησί (Φωτ. 16) που βρίσκεται περίπου 20 ναυτικά μίλια ανατολικότερα της νήσου Χρυσής έχει τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ η ΓΑΪΔΟΥΡΟΝΗΣΙ	
Έκταση :	~ 5,3 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	~ 12,3 χλμ.
Κάτοικοι:	0
Μεγ. Υψόμετρο:	31 μέτρα
Απόσταση από Κρήτη:	~ 5,5 ν. μίλια
Υπαγόμενες νησίδες:	5 (Κουφονήσι, Μακρουλό, Στρογγυλό, Τράχηλας και Μάρμαρα.)

Φωτ.16: Νήσος «Κουφονήσι».

Το Κουφονήσι είναι το μεγαλύτερο νησί ενός συμπλέγματος 5 νησιών: Κουφονήσι, Μακρουλό, Στρογγυλό, Τράχηλας και Μάρμαρα.

Η σημασία του είναι μεγάλη για τον καθορισμό των θαλασσιών ζωνών ιδιαίτερα για τα χωρικά ύδατα. Φαίνεται ότι στην πρόσφατη οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου δεν του δόθηκε πλήρης επήρεια.

11. Βραχονησίδες “Χήνα και Παξιμάδα” (Νο 11 στον χάρτη 3).

Η Βραχονησίδα «Χήνα» που βρίσκεται νοτιοανατολικά της Ρόδου και σε απόσταση περίπου 4,2 ναυτικών μιλίων από αυτήν και η βραχονησίδα Παξιμάδα που βρίσκεται βορειότερα της Χήνας και σε απόσταση περίπου 2,2 μιλίων από το ακρωτήριο Λάρδος (Φωτ. 17,18) είναι βράχοι σύμφωνα με το δίκαιο των θαλασσών και έχουν τα δικά τους χωρικά ύδατα που επεκτείνουν τα χωρικά ύδατα της Ρόδου στην περιοχή της. Στο πιο κάτω σχέδιο (Φωτ.17)

φαίνονται οι επεκτάσεις των χωρικών υδάτων της Ρόδου που δημιουργούν οι δύο αυτοί βράχοι (με μπλε διαγράμμιση).

Φωτ.17: Βραχονησίδες «Χήνα και Παξιμάδα».

Φωτ.18: Βραχονησίδα «Χήνα».

12. Νήσος “Καστελλόριζο” (No 12 στον χάρτη 3).

Είναι σημαντικό να μην αναφερόμαστε στο “νησί” Καστελόριζο αλλά στο συγκρότημα του Καστελόριζου (πολλά νησιά και βραχονησίδες), το οποίο βρίσκεται Νοτιοανατολικά της Ρόδου και αποτελεί το έσχατο όριο της Ελληνικής επικράτειας προς τα Ανατολικά, με σημαντικότερο- απο πλευράς ρόλου του στον καθορισμό της έκτασης της ΑΟΖ το νησί της “Στρογγύλης”, που βρίσκεται Νοτιοανατολικά της νήσου Μεγίστης (Χάρτης 8).

Όπως προαναφέρθηκε, το συγκρότημα αυτό, αποτελείται από πολλά νησιά και βραχονησίδες, εκ των οποίων 14 νησιά και βραχονησίδες από αυτό ανήκουν στην Ελλάδα, και τα οποία δόθηκαν σε αυτήν με την συνθήκη των Παρισίων του 1947 (άλλα μικρότερα βρίσκονται εγγύτερα στις Τουρκικές ακτές και ανήκουν στην Τουρκία), και τα οποία είναι:

- 1) Το κυρίως νησί : Καστελόριζο (ή Μεγίστη),
- 2) Τα δύο μικρότερα: Ρώ (στα Δυτικά) και Στρογγύλη στα Νοτιοανατολικά και
- 3) Οι μικρότερες 11 νησίδες: Άγιος Γεώργιος, Αγριέλαια, Βουτσάκια, Μεγάλο Μαύρο Ποϊνί, Μικρό Μαύρο Ποϊνί, Πολύφαδος ένα, Πολύφαδος δύο, Σαβούρα και Τραγονέρα, Ψωμί και Ψωραδιά).
(Χάρτης 8, Φωτ.19).

Τα κύρια χαρακτηριστικά της Μεγίστης είναι:

ΝΗΣΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗ	
Έκταση :	9,1 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	19,5 χλμ.
Κάτοικοι:	492 (Απογρ. 2011)
Μεγ. Υψόμετρο:	273 μέτρα
Απόσταση από Ρόδο:	76 ναυτ. μίλια
Απόσταση από Τουρκία	1,2 ναυτ. μίλια

Χάρτης 8 : Το συγκρότημα των νησιών του Καστελόριζου που ανήκουν στην Ελλάδα, Στον κύκλο η βραχονησίδα Στρογγύλη στο απώτατο ΝΑνατολικό άκρο.

Φωτ.19. Οι 11 μικρότερες νησίδες του Καστελόριζου

Η νήσος Στρογγύλη (χάρτης 8 με κόκκινο κύκλο), είναι το νησί «κλειδί», που επεκτείνει την Ελληνική ΑΟΖ προς τα Ανατολικά , ώστε αυτή να έχει επαφή με την ΑΟΖ της Κύπρου, εάν η χάραξη ακολουθήσει την αρχή της μέσης γραμμής (χάρτης 9). Τα χαρακτηριστικά στοιχεία της νησίδας αυτής καθώς και της νησίδας Ρώ είναι:

ΝΗΣΟΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ	
Έκταση :	1 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	5 χλμ.
Κάτοικοι:	Υπάρχει απόσπασμα του Ελληνικού Στρατού, η εκκλησία του Αγίου Νικολάου και Φάρος
Μεγ. Υψόμετρο:	197 μέτρα
Απόσταση από Ρόδο:	74 ναυτ. μίλια
Απόσταση από Τουρκία	3 ναυτ. μίλια

ΝΗΣΟΣ ΡΩ	
Έκταση :	1,5 τετρ. χλμ.
Μήκος ακτής:	9 χλμ.
Κάτοικοι:	Υπάρχει απόσπασμα του Ελληνικού Στρατού, η εκκλησία και ερείπια φρουρίου του 4 ^{ου} αιώνα π.Χ
Μεγ. Υψόμετρο:	60 μέτρα
Απόσταση από Ρόδο:	72 ναυτ. μίλια
Απόσταση από Τουρκία	3 ναυτ. μίλια

Εάν το Ελληνικό αυτό νησιώτικο σύμπλεγμα, δεν ληφθεί υπ'όψη για τον υπολογισμό της Ελληνικής ΑΟΖ, της στερεί αυτόματα μια έκταση περίπου 21.000 τετρ. χλμ. Δηλαδή έκταση ανάλογη με αυτήν της Πελοποννήσου (~21.439 τετρ. χλμ.). Σημειώνεται ότι μόνο η νήσος Στρογγύλη, συμβάλλει στην αύξηση της Ελληνικής ΑΟΖ κατά 5.800 τετρ. χλμ., πέραν της βασικής της σημασίας που έχει με το να συνδέει την Ελληνική με την Κυπριακή ΑΟΖ (χάρτης 9) και να στερεί απο την Τουρκία την επαφή της με την ΑΟΖ της Αιγύπτου. Σημειώνεται ότι στο Ελληνικό αυτό νησί υπάρχει στρατιωτικό φυλάκιο με βασικές υποδομές φιλοξενίας και φρουρά επι 24ώρου βάσης, που επιτηρεί την κίνηση των πλοίων στην περιοχή.

Χάρτης 9: Η Ελληνική και η Κυπριακή ΑΟΖ σε επαφή

13. Οι νήσοι “Καλόγεροι” (No 13 στον χάρτη 3).

Η συστάδα των νήσων “Καλόγεροι” που βρίσκονται στο Κεντρικό Αιγαίο και Δυτικά της Χίου (φωτογραφίες 20,21)

Φωτ. 20,21 : Νήσοι Καλόγεροι

Στα νησιά “Καλόγεροι” υπάρχει εγκαταλελειμμένο μοναστήρι-ασκητήρι καθώς και εν λειτουργία φάρος. Λόγω υπερκάλυψης των

θαλασσίων ζωνών απο τα γειτονικά νησιά, δεν έχουν τόσο μεγάλη σημασία στον καθορισμό της ΑΟΖ αλλά έχουν καθοριστικό ρόλο στο καθορισμό των χωρικών υδάτων και της συνορεύουσας ζώνης.

14. Η βραχονησίδα “Ζουράφα” (No 14 στον χάρτη 3).

Η βραχονησίδα Ζουράφα (ή Λαδοξέρα) βρίσκεται Ανατολικά της Σαμοθράκης (χάρτης 10)

Χάρτης 10 : Νήσος Ζουράφα (κοινώς «Λαδοξέρα»)

Η επίδραση της βραχονησίδας “Ζουράφα (ή Λαδοξέρα)”, στον προσδιορισμό της Ελληνικής ΑΟΖ, την αυξάνει κατά 196 τετρ. χλμ αν θεωρηθεί σαν σημείο γραμμής βάσης αλλά συγχρόνως επεκτείνει και τα χωρικά ύδατα προς τα Ανατολικά.

Είναι περιττό να αναφέρουμε ότι η Τουρκία δεν αναγνωρίζει αντίστοιχο δικαίωμα στην βραχονησίδα αυτή.

Πάντως βάσει της Σύμβασης έχει χωρική θάλασσα (με απώτατο δυνητικό όριο τα 12 ναυτικά μίλια) καθώς και συνορεύουσα ζώνη.

Ο φάρος που υπήρχε από παλιά έπεσε πρόσφατα, αλλά με τη επιμέλεια του Στρατού ξανακτίστηκε το 2012 όπως φαίνεται στην φωτογραφία 22.

Φωτογραφία 22: Σημερινή κατάσταση στην βραχονησίδα Ζουράφα.

Υπάρχει έλλειψη συμφωνιών για τον καθορισμό των θαλασσιών ζωνών μέχρι σήμερα μεταξύ της Ελλάδας και των γειτονικών της Κρατών, (εκτός της συμφωνίας του καθορισμού της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Ιταλίας και Ελλάδας το 1977 και την πρόσφατη συμφωνία οριοθέτησης των μεταξύ τους ΑΟΖ τον Ιούνιο του 2020), καθώς και την συμφωνία μερικής οριοθέτησης ΑΟΖ Ελλάδας-Αιγύπτου τον Ιούλιο του 2020.

Η απουσία μέχρι σήμερα ουσιαστικού αποτελέσματος από την Ελληνική Πολιτεία για την έμπρακτη ανάδειξη και διεκδίκηση του ρόλου των νησιών αυτών και της οριοθέτησή τους μέχρι σήμερα παρά τις συστηματικές προσπάθειες, έδωσε διαχρονικά το δικαίωμα στις γειτονικές μας χώρες να αγνοούν την ύπαρξη αυτών των σημαντικών νησιών μας και να προβαίνουν σε ενέργειες που δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν φιλικές.

Συγκεκριμένα :

Α. Η Αλβανία παραχώρησε για έρευνα υδρογονανθράκων το 2007 το θαλασσοτεμάχιο (οικόπεδο) «JONI 5» (χάρτες 11,12), το Νότιο όριο του οποίου υπερέκλυπτε την εν δυνάμει Ελληνική ΑΟΖ (χάρτες 13,14), το όριο της οποίας είχε προσυμφωνηθεί στις

αρχικές συζητήσεις με Αλβανία, όπως προκύπτει αν λάβουμε υπόψη μας τα νησιά Ψύλλος και Περιστερές αλλά και τα ακριτικά Ελληνικά νησιά Μαθράκι, Οθωνοί και Ερείκουσα (Διαπόντια νησιά).

Χάρτες 11,12: Παραχωρήσεις Αλβανίας και παραχωρήσεις περιοχών της Ελλάδας για έρευνα Υ/Α

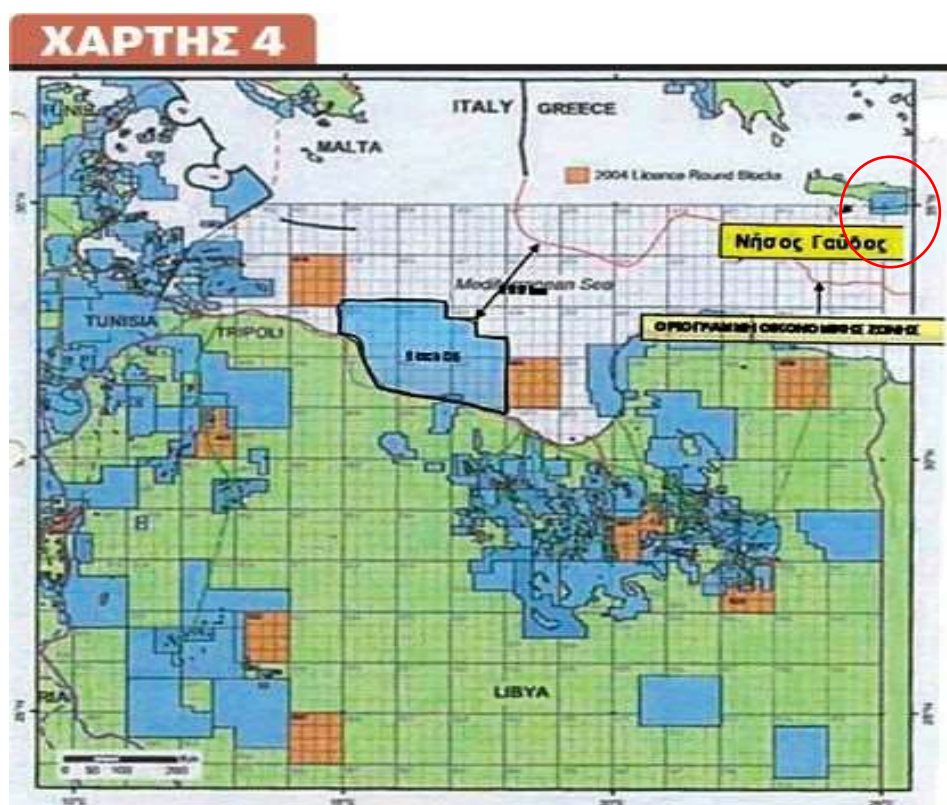
Χάρτες 13,14: Επίδραση του νότιου ορίου του Joni5 (κόκκινη γραμμή) στο βόρειο όριο της εν δυνάμει Ελληνικής ΑΟΖ (κίτρινη γραμμή)

Β. Η Λιβύη κατασκεύασε χάρτες και όρισε μέσω αυτών περιοχές προς παραχώρηση για έρευνα υδρογονανθράκων χωρίς να υλοποιεί ένα όριο ΑΟΖ μεταξύ αυτής και της Ελλάδας.

Αν και οι χάρτες αυτοί έφθαναν να περιέχουν μέχρι και τμήμα της ξηράς της Κρήτης όπως φαίνεται στον χάρτη 15 (κόκκινος κύκλος), δεν φαίνεται μέχρι σήμερα να έχουν προχωρήσει σε παραχωρήσεις στις αμφισβητούμενες και προκλητικές αυτές περιοχές. Η Λιβύη αν και έχει υπογράψει την Σύμβαση (αλλά δεν την έχει επικυρώσει) φέρνει τελευταία προσκόμματα στην

οριοθέτηση ΑΟΖ με την Ελλάδα, με την απαίτηση όπως τα νησιά Στροφάδες καθώς και τα μεγαλύτερα Ν.Σχίζα και Ν. Σαπιέντζα να μην έχουν πλήρη επήρεια στην ΑΟΖ, επικαλούμενη την μεγάλη προβολή της ακτογραμμής της χώρας της στην Μεσόγειο.

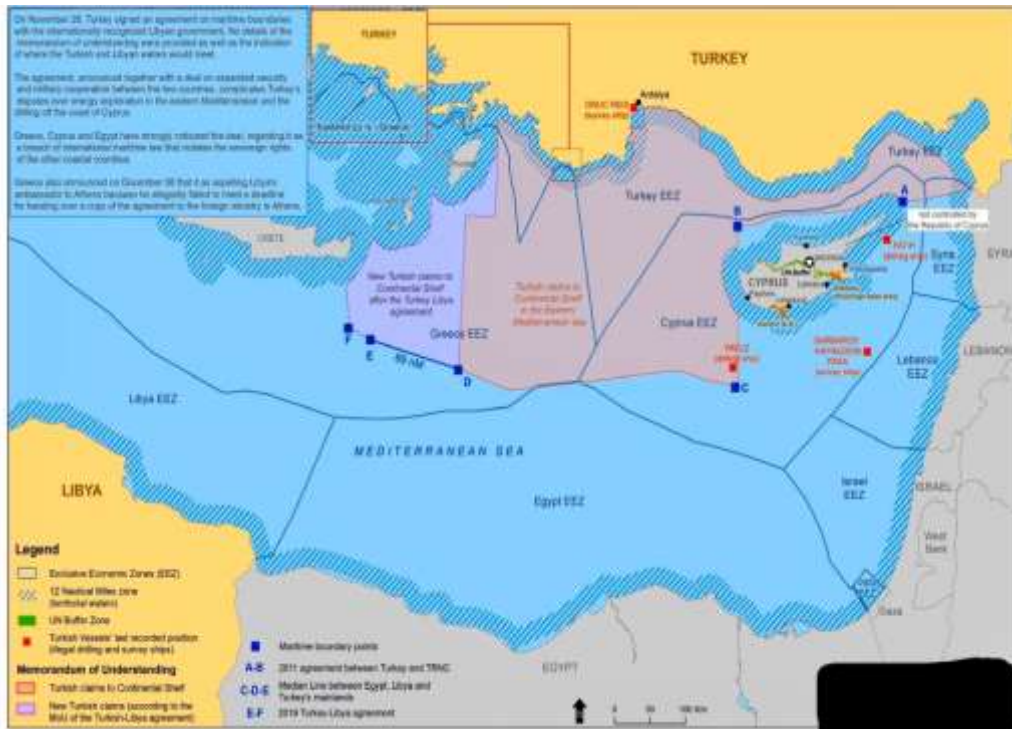
Πρόσφατα δε με την υπογραφή του Τουρκολιβυκού μνημονίου, προχώρησε με πιο προκλητικό τρόπο και αγνόησε την ύπαρξη ΑΟΖ στα νησιά Ρόδος, Κάρπαθος και Κρήτη οριοθετώντας ΑΟΖ μεταξύ αυτής και της Τουρκίας!

Χάρτης 15 : Χάρτης Περιοχών πιθανών μελλοντικών παραχωρήσεων Λιβύης. Τα τμήματα 13,14 θίγουν ακόμη και την ΚΡΗΤΗ (κόκκινος κύκλος)

Γ. Η Τουρκία, παραγνωρίζοντας όλο το συγκρότημα των νήσων του Καστελόριζου, για τα οποία δέχεται – παραβλέποντας τις διεθνείς συνθήκες- ότι έχουν μόνο χωρική θάλασσα, όρισε περιοχές παραχωρήσεων για έρευνες υδρογονανθράκων που προσβάλλουν την Ελληνική ΑΟΖ κατά περίπου 45.000μ τετρ. χλμ. αλλά και την Κυπριακή περιοχή παραχωρήσεων κατά 7.400 τετρ. χλμ. Δυτικά και 17.400 τετρ. χλμ. Ανατολικά αγνοώντας πλήρως την ύπαρξή τους. Στους συνημμένους χάρτες 16,17,18 φαίνονται οι

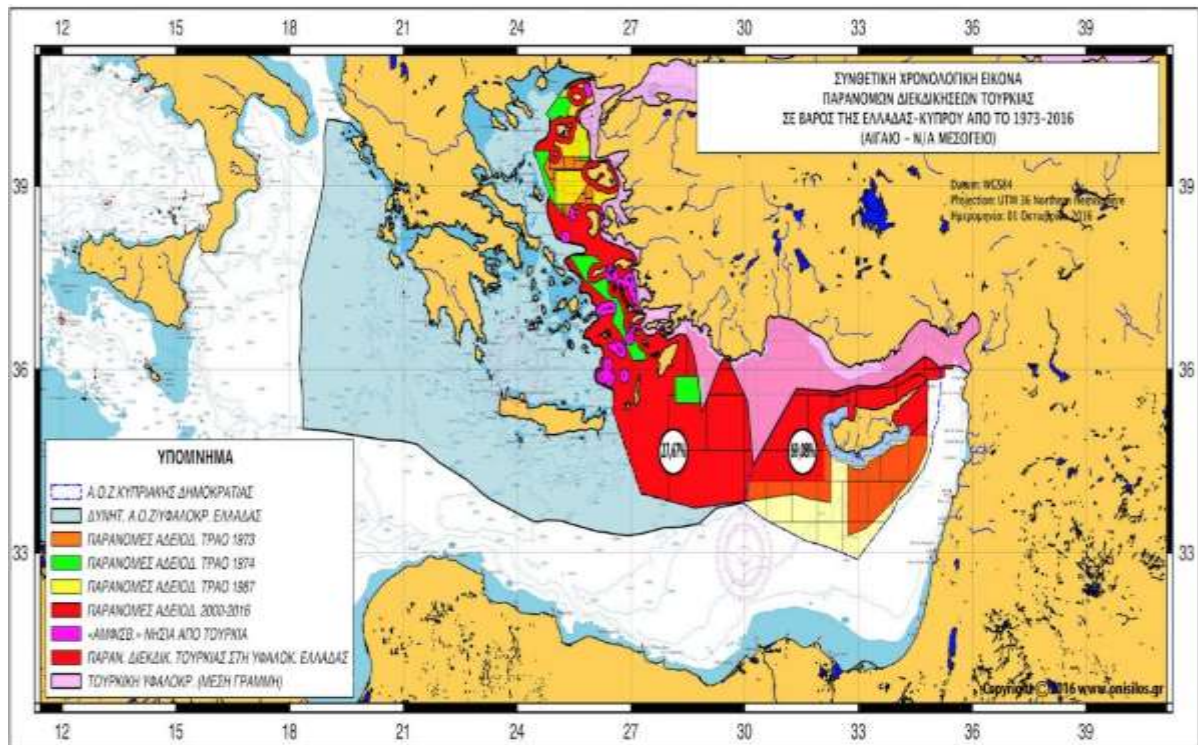
παραχωρήσεις της Τουρκίας και των Τουρκοκυπρίων ενώ φαίνονται χαρακτηριστικά, οι αλληλοεπικαλύψεις των μη νόμιμων αυτών παραχωρήσεων με την Ελληνική και Κυπριακή ΑΟΖ.

Χάρτης 16 : Χωρικά ύδατα 6 μιλίων (μπλέ διαγράμμιση), όρια Ελληνικής ΑΟΖ (μπλε γραμμή βάσει μέσης, γραμμής UNCLOS 82), τουρκική ΑΟΖ (κατά την Τουρκία με μώβ χρώμα και κόκκινη γραμμή), επιπρόσθετη ΑΟΖ της Τουρκίας από το Τουρκολιβικό μνημόνιο(ανοικτό μώβ) και οριοθέτηση ΑΟΖ Τουρκίας-Λιβύης (γραμμή DEF)

Χάρτης 17 : Προσβολή της Ελληνικής ΑΟΖ καθώς και της Κυπριακής περιοχής παραχωρήσεων από τις παραχωρήσεις της Τουρκίας (TR) και των Τουρκοκυπρίων (TRNC).

Χάρτης 18 : Προσβολή της Ελληνικής ΑΟΖ καθώς και της Κυπριακής καθώς και της περιοχής παραχωρήσεων της Κύπρου απο τις παραχωρήσεις της Τουρκίας και των Τουρκοκυπρίων.

Έναντι αυτής της πολιτικής των γειτονικών μας Κρατών. αλλά και της σημαντικής σπουδαιότητας που παίζουν τα πιο πάνω μικρά αλλά τόσο σημαντικά νησιά και νησίδες στην αύξηση της έκτασης των χωρικών υδάτων αλλά και της Ελληνικής ΑΟΖ, είναι βασικό καθήκον όλων μας, αφού τα γνωρίσουμε καλύτερα, να συμβάλλουμε με αποφασιστικότητα σε μια Εθνική προσπάθεια, που δεν θα επιτρέψει την αμφισβήτηση της κυριαρχίας μας και των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων στις περιοχές αυτές, αλλά με την γνώση και την επίκληση του Διεθνούς Δικαίου και των διεθνών συμβάσεων, θα δημιουργήσει την Ελλάδα των επόμενων γενεών.

Αθήνα 20 Μαρτίου 2022

Λεόντιος Πορτοκαλάκης
 Τοπογράφος Μηχανικός, M.Sc.
 Μέλος του Δ.Σ του ΕΛΙΣΜΕ
 Γ.Γ της Α.Κ.Σ.Σ